בבעלי־חיים. אומרת הילדה בועם: „הניסוי בבעלי־חיים הפך לביזנס משגשג מאוד. האם מישהו פעם נתן את דעתו מניין ולאן זורם כל הכסף האדיר הזה, המתבטא במיליוני דולרים, המוענק כתרומות למחקרים ולניסויים? רופא מבטיח לתורמים עשירים, כי בעזרת כספם ניתן יהיה למצוא פיתרון למחלה כלשהי תוך כמה שנים. אם יגלה חלילה וחס לאותם תורמים כי הניסיונות ייערכו על בני־אדם, לא יעניקו לו התורמים את כספם, לכן חייב אותו רופא או מדען לבצע ניסויים עקרים על חיות, כשהוא יודע היטב כי הניסויים האלה לא יועילו, והם מהווים בעצם, רק כיסוי כדי להוכיח כי הכסף לא הלך למטרה בלתי חשובה. תמיד משתמשים בתירוץ ‚או הבן־אדם או החיה' והכספים זורמים.

„כדי להצדיק את התרומות מבצעים ניסויים על מיליוני בעלי־חיים. קיימת גם תחרות עצומה בין חברות המייצרות תרופות. מי שרוצה להשמש בתרופה חדשה חייב להוכיח כי ניסה את התרופה קודם כל על בעלי־חיים. אם אדם המשתמש באותה תרופה מת לאחר־כך כתוצאה מהשימוש בה, החברה לתרופות מוגנת מבחינה חוקית. כי היא תוכיח שניסתה את התרופה על חיות.

„אין שום גוף המפקח על מכוני הניסוי האלה. איש אינו רשאי להיכנס לקודש־הקודשים כדי לבדוק באמת מה שנעשה שם. אין שום גוף המפקח על הסכומים האדירים האלה, המושקעים בניסויים על חיות. אין בארץ גם שום חוק המגן על החיות כדי שתוחזקנה בתנאים נאותים, ואיש הישר בעיניו יעשה.

„החיות הן הפקר לגבי מוסדות־מחקר. בארץ קיים חוק שאם תופסים ברחוב אדם מתעלל בחיה אפשר להעמידו לדין. אבל כשמדובר ב־‚מחקר' — מותר הכל.

„רב הניסויים שנעשו בבעלי חיים הוכיחו מעל לכל ספק כי מה שטוב לחיה אינו טוב לבני־אדם. גלולת התאלידומיד. למשל, נוסתה על בעלי־חיים ולא גרמה להן שום נזק, אך כאשר ניתנה לנשים, נולדו 10 אלפים ילדים עם פגמים בגפיים. המורפיום, למשל, מעורר חתולים, אך מרדים בני־אדם."

מבטיחים ומצפצפים

קשר למתרחש בתחום זה באוניברסיטת בר־אילן יש להיל־דה פרידשטיין תיק עב־כרס ובתוכו עשרות מיכתבים שניכתבו לאחראים באוניברסיטה על מצבן העגום של החיות, ומיכתבים שבהם מבטיחה ה־אוניברסיטה לשפר את התנאים. מצבן העגום של החיות הגיע אף לשאילתות בכנסת. האוניברסיטה הסכימה או לבנות גג מעל לראשי הכלבים שהיו חשופים לגשם ולקור, לרעב, למחלות ולליכלוך, אולם אחרי כמה חודשים, כשהפסיקו הביקורים והדיונים, חזר המצב הקסטסטרופלי לקדמותו.

אגודת צער בעלי חיים ברמת־גן לקחה את הטיפול עליה. יו"ר האגודה, גרטה בירן, אשה קשישה ממוצא אוסטרי אומרת: „נכון, הפסקנו את הטיפול בנושא אוניברסיטת בר־אילן כי אנחנו פשוט עמוסים מדי ואין לנו תקציבים לטפל בכך. הטיפול חייב להיות אינטנסיבי. לא מספיק לבקר פעם או פעמיים, כי האוניברסיטה משפרת את התנאים לקראת ביקורינו ואחר־כך חוזר המצב לקדמותו.

„אין לנו כוח־אדם. חייבים להעסיק אדם מיוחד, במשכורת, כדי שיוכל לבקר במוסדות האלה ולפקח. אנו, האגודות, נתמכות על־ידי תרומות ושנור. האוניברסיטות סוגרות את מכוני־המחקר והמעבדות ואין לאיש רשות לראות מה נעשה בכספנו בשם המדע בכיכול.

„לאוניברסיטה יש כוח אדיר כגוף. השיטה הנכונה לטפל בבעיה היתה לו היו כל אגודות צער בעלי חיים מתאחדות ועובדות במשותף. אז היה לנו כוח כגוף למנות מפקח מצידנו.

„בישראל יש מוסד־גג שהוא הפדרציה לצער בעלי חיים ובלעדיו איננו יכולים לעשות כלום. צריך לכנס יושבי־ראש, למנות ועדה של שני נציגים, לתת להם רשיונות לטפל בנושא. בינתיים אנחנו מתכוונים, תוך השבועיים הקרובים, לפנות להנהלת אוניברסיטת בר־אילן כדי לבדוק את תנאי חיות הניסוי שם."

„ריסקתי, שרפתי"

מ דענים בעולם חשפו כבר מזמן את השקר הגדול ששמו ויוויס־קציה. הד"ר סטיבן סמית, מהמכון הפיסיולוגי בסטרסבורג ומכון לואי פסטר בפאריס, אמר: „אני מסכים לדעתם של מנתחים אנגליים גדולים שנסויים בבעלי־חיים הם חסר־ערך עבור בני־אדם."

הפרופסור אבל דה־ז'רדן שהיה נשיא האירגון הצרפתי של המנתחים בשנות ה־20 וה־30 אמר: „כי כל קורסי הכירורגיה האלה, המבוססים על כלבים, הם כישלונות עלובים. ויוויסקציה משחיתה את האופי כי היא מלמדת אותך לא לייחס חשיבות לכאב."

הד"ר צ'רלס מאיו, רופא בכיר ומומחה לדיאטות מארצות־הברית, אמר: „אני סולד מוויוויסקציה. יש לבטלה. איני מכיר אף לא חישג אחד שנבע ממנה, אף לא תגלית מדעית אחת שאי אפשר היה להגיע אליה ללא ברבריות ואכזריות כזאת. כל העניין הוא רשע ואסון."

הרופאים חסידי הוויוויסקציה חשפו נפש חולנית — בלשון המעטה, ד"ר ג'ורג' קריייל, אמריקאי שפעל בתחילת המאה, כתב: „שלחתי אש בכלבים, לאחרים הוצאתי את הקרביים ולתוך החלל שנוצר שפכתי מים רותחים. החזקתי את כפותיהם מעל לפיד בוער, ריסקתי את אשכיהם ושברתי את עצמותיהם. עקרתי את עיניהם ושרטטתי את ארובותיהן."

אבי הוויוויסקציה הוא קלוד ברנאר, צרפתי שחי במאה ה־18. הניסוי המפורסם ביותר שערך כשהכניס כלבים חיים לתוך תנור וצלה אותם צליה איטית. המסקנה המרעישה היתה שכלב שראשו נשאר מחוץ לתנור לקח זמן רב יותר להיצלות מאשר לכלב שראשו היה בתוך התנור.

פרופסור קנאדי ממוצא יהודי ג'וזף מרקוביץ, חסיד גדול של הוויוויס־קציה, שכיהן כמרצה לפיסיולוגיה באוניברסיטת טורונטו, כתב ב־1949: „יהיה זה מעניין לעקור את שתי כליותיו של כלב ואחרי שלושה ימים, ברגעים הקריטיים שלפני המוות, לשתול בצווארו כליה מכלב אחר."

חיה זה כן כמו בן־אדם!

ב זמן האחרון נערכו בכל העולם הפגנות נגד נסויים בבעלי חיים. אנגליה, שוויץ וארצות־הברית תופסות את המקום הראשון במיספר הניסויים הנערכים בבעלי־חיים. ב־ארצות־הברית בלבד נערכים 70 מיליון ניסויים כאלה מדי שנה. בהפגנה שנערכה לא מכבר בארץ, היה מפתיע לשמוע את דעותיהם של אנשים עליהם נאמר כי מוצאם מעם של רחמנים בני רחמנים.

„בשביל מה צריך את הכלבים המשוטטים? חולירה", אמר גבר צעיר. „מה רע בלהרוג חיות אם זה משרת את האדם? אז מה אם חיה סובלת עיניים? חיה זה לא כמו בן־אדם!" הוסיף בלהט אחד מבעלי חנויות־הנעליים היוקר־תיות ברחוב דיזנגוף. „אני שונא חיות ואנפץ לכם את הדוכן", התפרץ צעיר אחר. אלף אזרחים הרורשים להיטיב את תנאי חיות הניסוי חתמו על עצומה שהוגשה למוסדות המתאימים. כפי שאמרה השחקנית שושיק שני, שהשתתפה בהפגנה: „חייבים להרדים את החיה כדי למנוע ממנה סבל, כי אם נדע לכבד בעלי־חיים, נדע לכבד גם האחד את השני."

הפגנה נגד ניסויים בבעלי־חיים. אשה ממתנגדי הוויוויסקציה התייבשה בתוך כלוב צר, מאותו סוג שכולאים בו את הכלבים, כמחאה על כליאתם בתנאים אלה והחתימה אנשים על עצומה.

תא המעצר באוניברסיטת בר־אילן של כלב שהובא מאחד המעצרים של העיריות. הכלב הגדול נועץ את כפות רגליו ברשת ומחפש לשווא מישען לגופו. לרגליו אין קרקע מוצקה והוא חייב לשכב על הרשת הלוחצת ללא מקום לפשוט את רגליו. רוב התאים צרים מלהכיל את הכלבים.

העולם הזה חובע:

1. **לפתוח את מכוני המחקר, הנמצאים היום שמורים, סגורים וחתומים, על מכונים אלה להיות כפופים לפיקוח של גורמים מוסמכים ואחראיים, ולהיות פתוחים לפני המישטרה ולפני כל אזרח המבקש לבקר בהם.**
2. **לחוקק חוקים יעילים להגנתם של בעלי־החיים מפני השימוש לרעה בשם המחקר המדעי ורפואי.**
3. **לפרסם מדי שנה דו"ח על מספר הניסויים בבעלי החיים הנערכים בישראל, על סוג הניסויים, מטרתם והמקום שבו הם מתבצעים.**
4. **לפרסם את גודל הסכומים הניתרמים למען הוויוויסקציה ולאן בדיוק הם מוזרמים.**
5. **ליזום חקיקה ולדאוג להגנת בעלי־החיים מפני חוקרים סאדיסטיים, המתעללים בבעלי־החיים לשם הנאתם הפרטית.**
6. **להחזיק את חיות־הניסוי בתנאי מגורים מתאימים ונוחים, ולדאוג למזונן ולנקיונן.**
7. **להרדים את בעלי־החיים לפני שנערך בהם ניסוי מכאיב, ולדאוג להם אחרי־הניתוח באמצעות משככי־כאבים וטיפול. לא להשתמש בבעל־חיים ליותר מנסוי אחד, ולא להשאירו במעבדה יותר מ־10% מתוחלת חייהם הטבעית. אחרי הנסוי יש למצוא להם בית או לשחררם לסביבתם הטבעית ולאפשר להם לחיות את שארית חייהם בתנאים נוחים.**
8. **להקדיש חלק גדול מן הכספים המשמשים לוויוויסקציה למחקר ולפיתוח שיטות ריפוי מתקדמות ולטכניקות מחקר תחליפיות.**